

I.

I.1.

Žalobkyně spolu s osobami, které s ní trvale bydlí, užívá rodinný dům č.p.: 477/325 v katastrálním území Radvanice, na pozemcích č. parc. 1746 v městském obvodu Radvanice a Bartovice statutárního města Ostrava. Uvedená nemovitost je ve spoluvlastnictví manžela žalobkyně Petra Skýby a rodičů manžela žalobkyně Dagmar a Jaroslava Skýbových. Žalobkyně trvale obývá výše uvedenou nemovitost od roku 2000.

/Důkaz č. 1: výpis z katastru nemovitostí (informativní náhled platný k 2009, výtisk přiložen)./

Žalovaná je vlastníkem a uživatelem nemovitostí tvořících areál integrovaného hutního a ocelářského komplexu zasahujícího do území dvou městských obvodů statutárního města Ostrava – městského obvodu Slezská Ostrava a městského obvodu Radvanice a Bartovice. Žalovaná v tomto areálu provozuje výrobní činnost zaměřenou především na výrobu a zpracování surového železa a oceli, hutní druhovýrobu a výrobu koksu. Žalovaná je největším producentem koksu v České republice, provozuje vysoké pece s kapacitou více než 3 miliony tun surového železa ročně, je největším výrobcem oceli v České republice a provozuje další velkokapacitní provozy (válcovny, rourovny, minihut'-ploché výrobky, servisní komplex, energetika, doprava).

/Důkaz č. 2: Mittal Steel Ostrava a.s. Věroční zpráva za rok končící 28. února 2007. (vedená pod značkou B 297/SL 51 ve Sbírce listin u Krajského soudu v Ostravě, výtisk přiložen)/

I.2. Znečištění ovzduší

Od počátku roku 2005 jsou v městském obvodu Radvanice a Bartovice Zdravotním ústavem se sídlem v Ostravě (dále jen „ZÚO“) prováděna měření kvality ovzduší. Měřicí stanice je umístěna v centru části Radvanice, v ulici Nad Obcí, cca 300 metrů jižně od bydliště žalobkyně. Z měření vyplývá, že v současnosti jsou překročeny imisní limity stanovené Přílohou 1 nařízení vlády č. 597/2006 Sb., o sledování a vyhodnocování kvality ovzduší a to konkrétně:

Prachové částice PM₁₀:

- roční limit prašnosti PM₁₀ **40 µg.m⁻³**, v 1. pololetí roku 2008 překročen o cca **25%**;
- denní limit prašnosti **50 µg.m⁻³** o maximálním počtu 35 ti překročení ročně, v 1. pololetí roku 2008 o cca **265%**;

Tyto limity byly překročeny i v minulosti:

- roční limit prašnosti PM₁₀ **40 µg.m⁻³**, v letech 2005, 2006, 2007 o cca **65 %**
- denní limit prašnosti **50 µg.m⁻³** o maximálním počtu 35ti překročení ročně, a to v roce 2005 o cca **440%**, v roce 2006 o cca **430%**, v roce 2007 o cca **500%**.

Prachové částice PM₁₀ obsahují kromě jiného arzen a benzo(a)pyren v množstvích, které jsou v současnosti povolena, nicméně překračují cílové imisní limity (stanovené k 31.12.2012) o stovky procent.

- Benzo(a)pyren: roční cílový limit celkového obsahu v částicích PM₁₀ **1 ng.m⁻³**, v roce 2005 o cca **900%**, v roce 2006 o cca **1050%**, v roce 2007 o cca **800%** a v 1. pololetí roku 2008 o cca **590%**
- Arsen: roční cílový limit celkového obsahu v částicích PM₁₀ **6 ng.m⁻³**, v roce 2005 o cca **100%**, v roce 2006 o cca **120%**, v roce 2007 o cca **90 %** a v 1. pololetí roku 2008 o cca **70%**.

1 Dle Rozptylové studie zpracované Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou
2 v Ostravě (dále „Rozptylová studie“), konkrétně Doc. Ing. Petrem Jančíkem, PhD., který je
3 autorizovanou osobou ke zpracování rozptylových studií dle ustanovení § 15 zákona č. 86/2002
4 Sb., o ochraně ovzduší, je provoz integrovaného hutního a ocelářského komplexu žalovanou
5 hlavní příčinou nadlimitního znečištění ovzduší v lokalitě. Žalovaná se významně podílí na
6 imisích částic PM₁₀, benzo(a)pyrenu a arsenu. V rozptylové studii byly kromě zdrojů znečištění
7 ovzduší provozovaných žalovanou, zahrnuty všechny další relevantní průmyslové zdroje v oblasti
8 jakož i lokální topeniště a silniční doprava. Výsledky studie v procentech možno shrnout
9 následovně:

druh znečištění:	podíl žalované na imisní situaci v dané lokalitě:
prach. částice PM ₁₀	od 35% do 60%
benzo(a)pyren	od 85% do 97% (v závislosti od vlivu lokálních topenišť)
arsen	od 75% do 85% (Radvanice, zastavěná oblast), od 65% do 80% (Bartovice, zastavěná oblast)

16 /Důkaz č. 3: Radvanice a Bartovice. Rozptylová studie. Katedra ochrany životního prostředí v průmyslu, VŠB-
17 TU Ostrava, prosinec 2007 (elektronická verze + výtisk)/

19 I.3. Imise hluku – /in eventum/

20 Provoz žalované se nachází ve vzdálenosti cca 1-3 kilometry vzdušnou čarou od obytné
21 zástavby Radvanic a Bartovic. Vzdálenost nemovitosti žalobkyně je cca 1,8 kilometru od hranice
22 integrovaného hutního a ocelářského komplexu žalované. Důsledkem je konstantní vysoká
23 hlučnost, zejména v nočních hodinách.

24 Hygienické limity hluku v chráněných vnitřních prostorech a v chráněných venkovních
25 prostorech stanoví § 11 a § 12 nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před
26 nepříznivými účinky hluku a vibrací. Pro dům obývaný žalobkyní je nejvyšší přípustný hygienický
27 limit hluku v chráněném venkovním prostoru stavby v noční době určen hodnotou 40dB.

28 Žalobkyně iniciovala svým podnětem ze dne měření hlučnosti v chráněném venkovním
29 prostoru jí obývaného rodinného domu, které bylo na základě objednávky Krajské hygienické
30 stanice provedeno dne Výsledky měření prokázaly, že v době od 22 hod. do 6 hod.
31 dosáhla ekvivalentní hladina akustického tlaku L_{aeq,1h} hodnoty, limit tak byl překročen o
32dB.

33 /Důkaz č. 4: protokol Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě, Centrum hygienických laboratoří č. 684/2008
34 (výtisk přiložen)/

36 I.4. Zdravotní rizika související s dlouhodobým vystavením působení vysokých 37 koncentrací polévatého prachu (PM₁₀), arsenu a benzoapyrenu

38
39 Znečištění ovzduší a zvýšená hladina hluku má vážné dopady na lidské zdraví. Dle
40 Hodnocení zdravotního rizika znečištění ovzduší částicemi PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pyrenem, a
41 arsenem v městské části města Ostravy Bartovice a Radvanice Zdravotního ústavu se sídlem

1 v Kolíně¹ (dále jen „Studie“) představují tyto hodnoty znečištění vážné zdravotní rizika pro
2 obyvatelstvo Radvanic a Bartovic.

3 Jedná se zejména o kardiovaskulární nemoci, onemocnění dýchacích cest, nádorové
4 onemocnění. V případě benzo(a)pyrenu je obyvatelstvo slovy Studie vystaveno „*karcinogennímu*
5 *zdravotnímu riziku (onemocnění nádorem plic), spojeného s inhalací benzo(a)pyrenu v neúnosné míře (...)* . Na
6 *karcinogenním riziku se účastní i další provozy v Ostravě a okolí, ty se však zde projeví pouze v řádu desetin*
7 *celkového rizika.“* Co se týče znečištění arsenem, Studie uvádí, že „*velká část obyvatel žije v hraničním*
8 *riziku onemocnění nádorem z dlouhodobého působení arsenu“*. Riziko souvisí se znečišťováním žalovanou
9 a pouze z menší části se na riziku podílejí jiné zdroje. Prachové částice PM₁₀ ovlivňují podle
10 analýz Evropského centra pro zdraví a životní prostředí v Bonnu² nemocnost dýchacích cest.
11 Studie uvádí také pravděpodobný počet úmrtí na kardiovaskulární a onkologická onemocnění
12 v důsledku působení prachových částic PM₁₀.

13 /*Důkaz č. 5: Hodnocení zdravotního rizika znečištění ovzduší částicemi PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pyrenem, a*
14 *arsenem v městské části města Ostravy Bartovice a Radvanice, Zdravotní ústav se sídlem v Kolíně, Praha –*
15 *březen 2008 (výtisk přiložen)/*
16

17 **I.5. Zdravotní rizika hluku**

18 Hluk se projevuje jako tzv. chronický stresor (spolupůsobení při kardiovaskulárních a
19 jiných civilizačních onemocněních. Taktéž negativně ovlivňuje spánek, prodlužuje dobu usínání a
20 vede k změnám délky i kvality spánku. Spánková deprivace může přispět k oslabení imunitních
21 schopností organismu.

22 /*Důkaz č. 6: Souhrnné zprávy Státního zdravotního ústavu Praha ze Systému monitorování zdravotního stavu*
23 *obyvatelstva České republiky ve vztahu k životnímu prostředí/*
24

25 **I.6. Shrnutí**

26 Všechny výše uvedené skutečnosti vážně zasahují do každodenního života žalobkyně a její
27 rodiny. Žije s obavou a svoje zdraví a zdraví svých nejbližších. Hluk často znemožňuje pokojný
28 spánek a prach například brání ve větrání místností. Prachové částice pronikají nejen na pozemek
29 žalobkyně, ale i do prostor rodinného domu. (jiné vlivy na život.....)

30 Šance přestěhovat se s rodinou do jiné znečištěním méně zasažené lokality bez výrazné
31 finanční ztráty je prakticky mizivá, jelikož tržní cena nemovitosti je nízká v porovnání s cenami
32 srovnatelných nemovitostí v jiné lokalitě. (znalecký posudek?)

33 Při nevhodném proudění vzduchu (které je bohužel převažující v dané oblasti³) je
34 žalobkyně obtěžována zápachem a kouřovými plyny.

35 /*Důkaz č. 7: Závěrečná zpráva monitoringu životního prostředí v Ostravě – Radvanicích a Bartovicích a vliv na*
36 *zdraví obyvatel uvedené lokality (výtisk kapitoly I/6. přiložen)/*

¹ Hodnocení zdravotních rizik bylo provedeno v březnu 2008 a je autorizované ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.

² WHO ECEH Bonn: Zdravotní rizika prašného aerosolu pocházejícího z dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice. 2005.

³ Závěrečná zpráva monitoringu životního prostředí v Ostravě – Radvanicích a Bartovicích a vliv na zdraví obyvatel uvedené lokality

II.

II.1. Zásah do osobnostních práv

Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je na ústavní úrovni obsažena v čl. 7 Listiny základních práv a svobod (2/1993 Sb.). Právo na ochranu osobnosti, soukromí a rodinného života zakotvuje Listina ve svém článku 10. Tyto maximy se na zákonné úrovni promítají do občanského zákoníku, konkrétně do ustanovení § 11, podle kterého má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti. Mezi složky ochrany osobnosti bezesporu zařaduje česká právní doktrína ochranu zdraví a soukromí.

Česká republika také dle čl. 1 odst. 2 Ústavy dodržuje své závazky plynoucí z mezinárodního práva. Tímto závazkem je i dodržování Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, která ve svém čl. 8 rovněž obsahuje právo na respektování soukromého a rodinného života. Dosavadní judikatura Evropského soudu pro lidská práva považuje za porušení čl. 8 i působení vnějších vlivů (imisí), které narušují soukromí jedinců a znemožňují poklidné užívání majetku: „[...] v případech, kdy je jedinec přímo a závažně zasažen hlukem nebo jiným znečištěním, může být shledáno porušení článku 8“ (bod 96 rozsudku Velkého senátu ESLP ve věci Hatton et al. proti Spojenému království ze dne 8.7.2003, stížnost č. 36022/97 a tam citovaná rozhodnutí). Tyto závěry jsou obsaženy jako obecné principy v judikatuře ESLP v dalších případech, např. Powell a Rayner proti Spojenému Království, Taskin proti Turecku, Lopéz Ostra proti Španělsku a Moreno Gómez proti Španělsku.

Také dle komentáře k občanskému zákoníku prof. JUDr. Jířího Švestky, DrSc. a prof. Dr. JUDr. Karla Eliáše „ *lze zaznamenat zřetelnou tendenci rozšiřovat ochranu soukromého a rodinného života i na ochranu před přímými a bezprostředními účinky emisí různého druhu, které nepříznivě ovlivňují zdravé životní prostředí i celkové blaho fyzických osob.*“⁴

II.2. Protiprávnost

Jedním z předpokladů v ustanovení § 13 občanského zákoníku, který uvádí prostředky ochrany osobnostních práv, je protiprávnost zásahu. Je nutné zdůraznit fakt, že ve sféře soukromého práva, kde se nacházíme, je protiprávnost posuzována podle závažnosti konkrétního zásahu do osobnosti jedince, ať už v podobě novinového článku v „klasických“ osobnostních sporech nebo v podobě hluku a zdraví ohrožujících imisí v sporu mezi žalobkyní a žalovanou.

Referenčním rámcem pro posouzení závažnosti a protiprávnosti zásahu nejsou meze stanovené veřejnoprávními imisními limity pro jednotlivé chemické látky, případně hodnoty uvedené v integrovaných povoleních udělených žalobkyni Krajským úřadem pro Moravskoslezský kraj (sp. zn. ŽPZ/31924/2006/Had a sp. zn. 29758/2005/ŽPZ/Had), nýbrž vážnost způsobeného zásahu či ohrožení, které zakazuje obecně soukromé právo. Dle ustanovení § 1 odst. 1 obč. zák. „[ú]prava občanskoprávních vztahů přispívá k naplňování občanských práv a svobod, zejména ochrany osobnosti a nedotknutelnosti vlastnictví.“ Jestliže existuje právo osoby na ochranu její osobnosti, musí na druhé straně existovat (dle pravidel deontické právní logiky) také povinnost ostatních subjektů, tedy i žalované, počínat si tak, aby neoprávněně nezasahovali do osobnostních práv jiných. Narušení soukromí a ohrožení zdraví (jako složek ochrany osobnosti) imisemi a

⁴ Eliáš, K., Švestka, J. in Švestka, J. et al. Občanský zákoník I. § 1 – 459. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck 2008, s. 124.

1 hlukem je protiprávní bez ohledu na existenci nařízení vlády č. 597/2006 Sb., o sledování a
2 vyhodnocování kvality ovzduší které stanoví maximální imisní limity.

3 Navíc, žalovaná překračuje i tyto limity, jak dokazují výše uvedené výsledky měření a
4 závěry Rozptylové studie. U prachových částic PM₁₀ je roční imisní limit **40 µg.m⁻³** stanovený
5 uvedeným nařízením překročen v prvním pololetí roku 2008 o 25% (v letech 2005-2007
6 překročení dosahovala cca 65%). Tyto údaje však vyjadřují míru překročení, na které se
7 spolupodílejí všechny zdroje znečištění v lokalitě. Konkrétní poměr jakým se podílí žalovaná je
8 možno stanovit na základě Rozptylové studie – ta uvádí: „*V obydlených oblastech Radvanic a Bartovic*
9 *mají zdroje ArcelorMittal Ostrava a.s. podíl na imisní situaci od cca 35% do 60%.*“ Z toho plyne, že na
10 imisní situaci se žalovaná podílí minimálně 35%, tedy je jí přičitatelných 43,75% imisního limitu a
11 na překročení se podílí 8,75 %.

12 Ještě závažnější je situace v případě denního limitu prašnosti 50 µg.m⁻³ o maximálním
13 počtu 35 ti překročení ročně, tento stanovený limit byl v prvním pololetí překročen o 265%, na
14 čemž se žalovaná opět podílí stejným poměrem a je jí možné přičítat minimálně **127,75%**
15 imisního limitu a sama žalovaná tento limit překračuje bez ohledu na ostatní zdroje znečištění.

16 Žalovaná se prokazatelně podílí také na imisích látek arsen a benzo(a)pyren, které můžou
17 zapříčinit vážné onemocnění, jak dokládá Hodnocení zdravotního rizika znečištění ovzduší
18 částicemi PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pyrenem, a arsenem v městské části města Ostravy Bartovice
19 a Radvanice Zdravotního ústavu se sídlem v Kolíně. Limity stanovené nařízením vlády 597/2006
20 Sb. pro arsen a benzo(a)pyren jsou pouze „cílové“ k 31. 12. 2012 (dle § 4 odst. 3) z čehož plyne,
21 že nejsou závazné a jejich porušování není postižitelné veřejným právem – to ovšem neznamená,
22 že tento stav nezakládá soukromoprávní nárok žalobkyně pramenící z narušení její psychické a
23 fyzické integrity.

24 Na závěr žalobkyně připomíná, že dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu je možné
25 domáhat se určení, že žalovaný neoprávněně zasáhl do osobnostních práv žalobce a není nutné
26 prokazovat naléhavý právní zájem na takovém určení (srov. rozsudky sp. zn. Cdon 18/95,
27 28 Cdo 2181/2000 a 30 Cdo 2925/2006).

29 III.

30 Proto žalobkyně navrhuje, aby soud vydal následující

31 r o z s u d e k

32
33
34 1. Určuje se, že žalovaná provozem integrovaného hutního a ocelářského komplexu
35 zasahuje imisemi do práva žalobkyně na ochranu jejího soukromí a zdraví.

36
37 2. Žalobkyně je povinna do 3 dnů od právní moci rozsudku uveřejnit alespoň v jednom
38 celostátně distribuovaném deníku omluvu v následovném znění:

39 „Omlouváme se Pavle Skýbové za to, že provozem integrovaného hutního a ocelářského
40 komplexu naší společnosti ArcelorMittal Ostrava a.s. zasahujeme imisemi částic PM₁₀ do jejího
41 práva na soukromí a zdraví, a zejména zvyšujeme její riziko onemocnění dýchacích cest a také
42 zvyšujeme pravděpodobnost kardiovaskulárních a onkologických onemocnění.“

43
44 3. Žalovaná je povinna uhradit náhradu nákladů do 3 dnů od právní moci rozsudku do
45 rukou právního zástupce žalobkyně.